

anerkende, at det er Socialismen med alle de Forhaabninger og Forventninger, der sættes til dette System, og som blandt andet er repræsenteret i Raadstanken, i Socialiseringen, som genfindes i Lovforslaget om Bedriftsraad — at det er dette System, der foreløbig har gjort sin Fallit, medens Kapitalismen, desværre eller heldigvis, ganske som man nu vil tage det, trives godt nok.

Den højtærede Minister indskød saa i Forbindelse med Omtalen af de tyske Forhold, at man ofte overdrev, og at jeg ogsaa havde overdrevet den tyske Arbejdsløns Ringhed. Ministeren nævnte, at de tyske Lønninger stiger meget stærkt. Jeg ved, at de stiger; de stiger ikke meget stærkt, de stiger meget langsomt, men de stiger. Det vilde være særdeles glædeligt for os, om de steg meget stærkt og meget snart, saa vil blandt andet kunde undgaa den meget alvorlige Basis for den nu foreliggende faglige og sociale Situation; thi Konkurrencen fra Tyskland er jo truende, og hvis Ministeren har læst Aviserne i disse Dage, vil han have set, hvorledes det har vakt Bestyrtelse i England, at et stort Antal Nybestillinger paa store engelske Lastbaade, Motorskibe og Dampskibe, just i disse Dage er gaaet til tyske Værfter alene som Følge af, at de tyske Værfter og den tyske Industri arbejder med Arbejdslønninger, der er langt lavere end de engelske. Og hele den Nødsituation, hvori den engelske Staalindustri og dermed ogsaa Værftsindustrien i Øjeblikket er stedt, taler højt om, hvor ringe og hvor relativt lave, alt for lave for os andre, de tyske Arbejdslønninger er.

Det er jo det tragiske ved hele Reparationsproblemet, ved hele Spørgsmaalet om Europas Genrejsning, at idet Ententen, bl. a. England, af storpolitiske og storfinansielle Grunde maa hjælpe Tyskland, saa hjælper den jo i Virkeligheden gennem disse Kreditter og denne Kapitaltilførsel Tyskland mod sig selv, nemlig mod sin egen Produktionskraft. Jeg haaber, at det maa lykkes at overvinde alle disse Vanskeligheder, men jeg tror ikke, man overvinder dem ved at springe saa let hen over det som den højtærede Minister i sin Tale og i sin Opfattelse.

For ligesom at sprede lidt Trøst i sine egne Tanker, sine egne Fremtidsperspektiver, der jo var blevet noget mørke efter den Modtagelse, Lovforslaget har faaet i dette høje Ting, ikke mindst fra radikal Side, udmalede den højtærede Minister med vanlig Dygtighed og bred Pensel til sidst en Slutningsapoteose. Ministeren turde ikke benægte min Fremstilling af, at det

var Kapitalismen, der regerede i Øjeblikket, trods alle Forudsigelser i modsat Retning, men saa trøstede Ministeren sig med, at dette var i alt Fald kun en midlertidig Skintilværelse, og i næste Aarhundrede, som Ministeren sagde — det er der nu længe til —, vil det blive bedre, til den Tid vil Kapitalismen være færdig, det garanteres nu, saa vil Socialismen herske, og det hele bliver til Idyl. Jeg vil blot sige, at Haabet beskæmmer jo ingen, og hvis Ministeren ikke har andet at udtale overfor de reelle Indvendinger, jeg gjorde mod selve Bedriftsraadssystemet, end at fremsætte et saadant Haab for os om, at om hundrede Aar er det hele godt, saa er Kapitalismen borte og Socialismen har sejret — ja saa skal jeg ikke misunde Ministeren dette Haab, og jeg skal ikke forhindre ham i at fremsætte det. Jeg vil blot i Anledning af denne lyriske Apoteose som Slutning paa Ministerens Tale gribe Lejligheden til at redressere en Venlighed fra den højtærede Minister og sige, at der ogsaa i den højtærede Minister er gaaet en stor Lyriker tabt.

Dahlgaard: Det ærede Medlem Hr. Lundberg syntes at være noget i Vilderede med mit Standpunkt til selve det foreliggende Forslag, hvorvidt jeg vilde være med til at fremme det, eller jeg ikke vilde være med dertil. Jeg tror dog ikke, det ærede Medlem burde være i Tvivl om, at jeg har udtalt, at efter mit Partis Opfattelse vil man ikke paa det Omraade her kunne begynde med at give Arbejderne en lovmæssig forøget Indflydelse paa Arbejdets Ledelse i Bedrifterne, medmindre der dertil føjedes en økonomisk Tilknytning for Arbejderne til Bedriften. Jeg tror ikke, det ærede Medlem vil være i Tvivl om, at mine Udtalelser gik ud paa, at Arbejdernes forøgede Andel i Bedriftsledelsen gennem en Udvikling som den, jeg nævnte i Gaar, paa naturlig Vis vilde gro ud af selve den økonomiske Tilknytning til Bedrifterne. Det er klart, at hvis vi kommer ind i en Samfundsudvikling, hvor det nuværende Lønssystem afløses af et tiltagende Medarbejderskab fra Arbejdernes Side i store Bedrifter, vil Arbejderne paa naturlig Vis faa stadig stigende Indflydelse paa Bedrifternes Ledelse. Det er ogsaa det, Arbejderstanden i andre Lande er ved at forstaa, at der her gaar en Vej.

Jeg vil blot endnu sige til det ærede Medlem, at hvad jeg her har nævnt om den forøgede Indflydelse paa Bedrifternes Ledelse, som vil blive Resultatet af en